

Emerytury od 1 października 2017 r.

Niebawem zaczną obowiązywać zmiany, które dotyczą emerytur powszechnych, nauczycielskich i kapitałowych. Wynikają one głównie z obniżenia wieku emerytalnego. Mówi o nich Ewa Bednarczyk, dyrektor Departamentu Świadczeń Emerytalno-Rentowych Centrali ZUS.

O niższym wieku emerytalnym, który zacznie obowiązywać od 1 października, rozmawialiśmy już wcześniej (w nr 3 „ZUS dla Ciebie”). Wyjaśnijmy teraz, co te nowe przepisy zmieniają w uprawnieniach emerytalnych nauczycieli.

Nauczyciel, jak każda inna osoba, będzie mógł wystąpić o emeryturę, gdy ukończy tzw. powszechny wiek emerytalny – 60 lat (kobieta) albo 65 lat (mężczyzna). Ustawa obniżająca wiek emerytalny, która zacznie obowiązywać od 1 października 2017 r., wyduża też okres (do 31 sierpnia 2018 r.), w którym pomimo ukończenia tego wieku nauczyciel będzie mógł wystąpić o emeryturę z Karty Nauczyciela.

Którzy nauczyciele skorzystają z takiej emerytury?

Ci, którzy spełnili warunki określone w Karcie Nauczyciela oraz przed 1 października 2017 r. nie osiągnęli podwyższonego wieku emerytalnego, ale ukończyli 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni) albo ten obniżony wiek osiągną od 1 października 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r.

Należy dodać, że nauczyciele, którzy do 31 sierpnia 2018 r. nie skończą 60 lat (kobiety) albo 65 lat (mężczyźni), po tej dacie będą mogli przechodzić na emeryturę na zasadach określonych w Karcie Nauczyciela – do czasu ukończenia tego wieku.

Jaki muszą mieć staż pracy?

Na 31 grudnia 2008 r. co najmniej 30 lat zatrudnienia, w tym co najmniej 20 lat pracy nauczycielskiej (wykonywanej co najmniej w połowie obowiązkowego wymiaru zajęć). Od nauczycieli szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich przepisy wymagają krótszego stażu ogólnego i stażu pracy nauczycielskiej. Muszą oni udowodnić 25 lat zatrudnienia, w tym 20 lat w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym (wykonywanej co najmniej w połowie obowiązkowego wymiaru zajęć).

Czy nauczyciel, który chce skorzystać z emerytury z Karty Nauczyciela, musi rozwiązać umowę o pracę?

Tak, musi rozwiązać na swój wniosek stosunek pracy. Jeśli na tę emeryturę chciałby przejść na podstawie ustawy obniżającej wiek emerytalny, a więc po ukończeniu 60 lat (kobieta) albo 65 lat (mężczyzna) w okresie do 31 sierpnia 2018 r., to do tej daty musi rozwiązać na swój

wniosek stosunek pracy i złożyć wniosek o emeryturę. Warunek rozwiązania stosunku pracy na wniosek będzie także spełniony, gdy stosunek pracy zostanie rozwiązany lub wygaśnie w okolicznościach wymienionych w Karcie Nauczyciela, a w przypadku nauczycieli gimnazjów – również w okolicznościach określonych w przepisach wprowadzających ustawę Prawo oświatowe.

Jakich na przykład?

Jedną z okoliczności wymienionych w Karcie Nauczyciela jest sytuacja, gdy dyrektor szkoły rozwiąże stosunek pracy lub wygaśnie on, bo szkoła, w której pracuje nauczyciel, będzie likwidowana całkowicie lub częściowo. Kolejne przykłady to, gdy zmiany organizacyjne spowodują, że w szkole będzie mniej oddziałów albo też zmieni się plan nauczania, co uniemożliwi dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć lub stosunek pracy wygaśnie, gdy nauczyciel pozostaje w stanie nieczynnym.

Czy są jakieś szczególne regulacje dla nauczycieli gimnazjów?

Od 26 stycznia tego roku mają oni dodatkową możliwość przejścia na emeryturę z Karty Nauczyciela, jeśli:

- do końca 2008 r. będą mieli określony staż pracy (ten, o którym wcześniej mówiłam),
- będą odchodzić z pracy z powodu zmian organizacyjnych, które spowodują wygaszanie kształcenia w gimnazjach w roku szkolnym 2017/2018 albo 2018/2019.

Czy tacy nauczyciele muszą również rozwiązać stosunek pracy i złożyć wniosek o emeryturę do 31 sierpnia 2018 r.?

Tak, jeśli nauczyciel „wygaszane” gimnazjum zamierza skorzystać z możliwości przejścia na emeryturę z Karty Nauczyciela na zasadach, które wynikają z ustawy obniżającej wiek emerytalny, to powinien rozwiązać stosunek pracy i złożyć wniosek o emeryturę do 31 sierpnia 2018 r. Jeśli jednak nie będzie korzystał z przepisów tej ustawy (ponieważ obniżony wiek emerytalny ukończy po 31 sierpnia 2018 r.), wówczas również po tej dacie może rozwiązać stosunek pracy i zgłosić wniosek o emeryturę z Karty Nauczyciela. Aby otrzymać taką emeryturę, te dwa warunki musi spełnić przed ukończeniem tego wieku.

Czy nauczyciel, który chce przejść na emeryturę, może liczyć w razie pytań i wątpliwości na poradę w ZUS?

Oczywiście, w każdym naszym oddziale są doradcy do spraw emerytalnych, którzy rozwieją wszelkie wątpliwości, a także obliczą prognozowane świadczenie. Ponieważ wielu nauczycieli pyta o zmiany w przepisach, organizujemy dla nich dodatkowe konsultacje i szkolenia. Przygotowaliśmy też broszurę „Jakie emerytury dla nauczycieli”. Jest ona na naszej stronie www.zus.pl, a także w każdej naszej placówce.

Czy obniżenie wieku emerytalnego dotyczy osób, które obecnie mają prawo do świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego? Dostali je przecież do czasu, aż osiągną podwyższony wiek emerytalny.

Osoby, które 1 października 2017 r. będą miały prawo do tych świadczeń, a także osoby z ustalonym prawem do renty z tytułu niezdolności do pracy (przysługującej do ukończenia wieku emerytalnego, ponad ten wiek lub na trwałe), jeśli nie mają przysługującej emerytury, otrzymają od nas list, w którym wyjaśnimy, że nowe przepisy chronią ich prawa, nabyte przed 1 paź-

dziernika 2017 r. Dlatego nadal są uprawnione do tych świadczeń, aż ukończą podwyższony wiek emerytalny. Jeśli jednak będą chciały, mogą wcześniej złożyć wniosek o emeryturę – gdy ukończą 60 lat (kobieta) albo 65 lat (mężczyzna). List o zmianach przepisów wysłamy także do kobiet, które 1 października będą miały prawo do okresowej emerytury kapitałowej.

O czym te kobiety dowiedzą się z tego listu?

Wyjaśnimy im, że przysługuje im prawo do tego świadczenia, aż ukończą podwyższony wiek emerytalny dla mężczyzny urodzonego w tym samym roku i kwartale co one. Gdy ukończą podwyższony wiek emerytalny przewidziany dla mężczyzn, przeliczymy im emeryturę. Nie muszą składać w tej sprawie wniosku. Poinformujemy je również, że gdy ukończą 65 lat, czyli obniżony wiek emerytalny dla mężczyzn, będą mogły wystąpić do nas o przeliczenie emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jeśli jednak na nowo ustalimy im wysokość emerytury, utracą wtedy prawo do okresowej emerytury kapitałowej w obniżonym wieku dla mężczyzn, a nie w wieku podwyższonym.

Emerytury

Kiedy można złożyć wniosek

W sierpniu skończę 60 lat. Chcę skorzystać ze zmiany przepisów i przejść na emeryturę. Kiedy mogę złożyć wniosek?

Nowe przepisy, które obniżają wiek emerytalny (dla kobiet do 60 lat), zaczną obowiązywać od 1 października 2017 r. Nie możemy więc przyznać emerytury wcześniej. Może Pani złożyć wniosek we wrześniu (najwcześniej 1 września) lub w późniejszych miesiącach. Jeśli złoży Pani wniosek we wrześniu lub w październiku, przyznamy Pani emeryturę od 1 października 2017 r. Gdy będziemy obliczali wysokość emerytury, przyjmiemy średnie dalsze trwanie życia dla wieku (w latach i miesiącach), jaki ukończy Pani 1 października.

Jeśli złoży Pani wniosek w październiku, w dniu, w którym się Pani urodziła albo po nim, to uwzględnimy średnie dalsze trwanie życia dla wieku wyższego o jeden miesiąc, a więc korzystniejsze. Podwyższy to nieco emeryturę.

Jeśli złoży Pani wniosek później, w listopadzie 2017 r. czy też w kolejnych miesiącach, przyznamy emeryturę od 1 listopada 2017 r. albo od pierwszego dnia miesiąca, w którym złoży Pani wniosek. Wysokość emerytury będzie

zawsze zależała od dnia, w którym złoży Pani wniosek.

Zasiłki

Kiedy można skorzystać z urlopu ojcowskiego i zasiłku macierzyńskiego

Chcę skorzystać z urlopu ojcowskiego i zasiłku macierzyńskiego. Moje dziecko urodziło się w styczniu tego roku. Czy mogę wystąpić o ten urlop i zasiłek bezpośrednio po urlopie wypoczynkowym? Jeszcze nie składałem takiego wniosku.

Pracownik – ojciec, który wychowuje dziecko, ma prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu ojcowskiego – przez 2 tygodnie. Można z niego skorzystać do czasu, aż dziecko skończy 24 miesiące. Może Pan więc złożyć wniosek o urlop ojcowski i zasiłek macierzyński, bo jeszcze Pan z niego nie korzystał, a Pana dziecko nie skończyło 2 lat.

Urlop ojcowski i zasiłek macierzyński za jego okres można wykorzystać jednorazowo albo w dwóch częściach. Każda z tych części nie może być krótsza niż tydzień. Części urlopu ojcowskiego nie muszą przypadać bezpośrednio po sobie.

Aby otrzymać zasiłek macierzyński za okres urlopu ojcowskiego, musi Pan złożyć u swojego

pracodawcy wniosek co najmniej 7 dni przed korzystaniem z urlopu ojcowskiego.

Składki

Kto ubezpiecza studenta

Od października rozpoczynam studia. Teraz mama mnie ubezpiecza, abym mogła chodzić do lekarza. Czy studenta ubezpiecza uczelnia a nie rodzic?

Jeśli student nie ma własnego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego (np. nie pracuje na podstawie umowy o pracę, nie prowadzi działalności gospodarczej), powinien być zgłoszony do niego jako członek rodziny. Studenta zgłasza zwykle do tego ubezpieczenia rodzic. Dopiero gdy student nie ma własnego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego (innego niż bycie studentem) lub nie może być zgłoszony do niego jako członek rodziny, zgłasza go uczelnia. Warunkiem jest jednak, aby student poinformował uczelnię o tym, że nie ma innego tytułu do ubezpieczenia i nie może zostać zgłoszony jako członek rodziny.

Jeśli więc Pani mama zgłaszała Panią do ubezpieczenia zdrowotnego, to nic nie trzeba zmieniać. Może ona zgłaszać Panią do tego ubezpieczenia, aż skończy Pani 26 lat (to ograniczenie nie dotyczy studentów, którzy mają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności).

Kiedy najwcześniej można otrzymać emeryturę

Urodziłam się w marcu 1957 r. Podwyższony wiek emerytalny, który wynosi dla mnie 61 lat i 5 miesięcy, ukończyłabym w sierpniu 2018 r. Po zmianie przepisów mogę starać się o emeryturę znacznie szybciej. Kiedy powinienam złożyć wniosek?

Przepisy, które obniżają wiek emerytalny (dla kobiet do 60 lat) wejdą w życie 1 października 2017 r. 60 lat skończyła Pani w marcu 2017 r. Dlatego wniosek o emeryturę może Pani złożyć już w październiku 2017 r. Jeśli wystąpi Pani o emeryturę w tym miesiącu, przyznamy świadczenie od 1 października. Gdy natomiast złoży Pani wniosek później, przyznamy emeryturę od miesiąca, w którym go Pani złoży. Ważny jest również dzień złożenia wniosku w danym miesiącu. Jeśli złoży go Pani w danym miesiącu w dniu, w którym się Pani urodziła lub później (np. data urodzenia przypada 15 dnia danego miesiąca, a wniosek wpłynie do nas najwcześniej 15 października, 15 listopada, 15 grudnia itd.), do obliczenia emerytury uwzględnimy krótsze korzystniejsze średnie dalsze trwanie życia, co będzie miało wpływ na nieco wyższe świadczenie.

Jakie prawa ma kobieta, która pobiera emeryturę kapitałową

Ukończyłam w ubiegłym roku określony dla mnie podwyższony wiek emerytalny – 61 lat. Mam prawo do emerytury z ZUS i okresowej emerytury kapitałowej. Wiem, że w październiku wchodzi w życie nowe przepisy, które obniżają wiek emerytalny. Jak długo będę mogła pobierać emeryturę kapitałową?

Ma Pani prawo do okresowej emerytury kapitałowej do dnia, który poprzedza osiągnięcie podwyższonego wieku emerytalnego (określonego dla mężczyzny, który urodził się w tym samym co Pani roku i kwartale). Jeśli przykładowo urodziła się Pani 15 listopada 1955 r., to prawo do emerytury kapitałowej przysługuje Pani do dnia przed Pani 67 urodzinami (tyle wynosi wiek emerytalny dla mężczyzny urodzonych w czwartym kwartale 1955 r.), czyli do 14 listopada 2022 r.

Gdy ukończy Pani obniżony wiek emerytalny dla mężczyzny – 65 lat (a nie osiągnie podwyższonego wieku emerytalnego dla mężczyzny), może też Pani złożyć wniosek o ponowne obliczenie emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS). Utraci Pani wtedy prawo do okresowej emerytury kapitałowej, ale środki, które są na Pani subkoncie w ZUS, uwzględnimy przy obliczeniu emerytury z FUS.

Jak długo można pobierać rentę

Urodziłem się 15 grudnia 1952 r. Od listopada 2013 r. otrzymuję rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana aż do ukończenia wieku emerytalnego, który wynosi dla mnie 66 lat i 8 miesięcy.

Czy przepisy, które obniżają wiek emerytalny, spowodują, że stracę prawo do renty?

Nie utraci Pan prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdy ukończy Pan obniżony wiek emerytalny, który od 1 października 2017 r. będzie wynosił 65 lat. Może Pan ją pobierać do czasu, aż przyznamy Panu emeryturę (z urzędu – bez Pana wniosku), gdy osiągnie Pan podwyższony wiek emerytalny (66 lat i 8 miesięcy).

Nowe przepisy dają jednak Panu prawo do wystąpienia o emeryturę, gdy ukończy Pan obniżony wiek emerytalny – 65 lat. Jeśli złoży Pan taki wniosek, prawo do renty będzie nadal przysługiwało przez orzeczony okres niezdolności do pracy, a Pan będzie mógł pobierać świadczenie w korzystniejszej wysokości (rentę albo emeryturę).

Czy przyznanie emerytury zależy od stażu pracy

Chcę skorzystać z obniżenia wieku emerytalnego i wystąpić o emeryturę zaraz, gdy ukończę 60 lat. Jaki staż pracy muszę udowodnić, aby otrzymać to świadczenie?

Od 1 października 2017 r. kobieta będzie mogła otrzymać emeryturę, gdy ukończy 60 lat oraz – tak jak dotychczas – udokumentuje jakikolwiek okres ubezpieczenia. Nie musi więc Pani mieć ściśle określonego stażu pracy. Staż ten ma jednak pośredni wpływ na wysokość emerytury. Od okresów składkowych (np. zatrudnienia, opłacania składek z działalności gospodarczej) i nieskładkowych (m.in. korzystania z zasiłku chorobowego, opiekuńczego) zależy także gwarancja wypłaty emerytury w wysokości minimalnej (od 1 marca 2017 r. wynosi 1000 zł). Jeśli kobieta będzie miała 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych to emerytura nie może być niższa od minimalnej kwoty.

Jak długo będą opłacane składki emerytalne i rentowe

Pobieram świadczenie pielęgnacyjne. Wójt opłaca za mnie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Czy to prawda, że po zmianie przepisów nie będzie już musiał ich przekazywać?

Od 1 października 2017 r. będzie można podwyższyć emeryturę kobietom do kwoty minimalnej (od 1 marca wynosi 1000 zł), gdy będzie ona miała 20 lat stażu (czyli okresów składkowych i nieskładkowych). Wójt, burmistrz lub prezydent miasta będzie opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za kobietę, która pobiera świadczenie pielęgnacyjne (a także specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna) tylko do czasu, aż będzie ona miała 20 lat stażu. Jeśli zatem ma już Pani 20-letni okres składkowy i nieskładkowy, od 1 października 2017 r. wójt nie będzie opłacał za Panią składek emerytalnej i rentowych.

Czy ZUS będzie informował o uprawnieniach

Mam prawo do świadczenia przedemerytalnego. Czy z powodu obniżenia wieku emerytalnego będę je krócej pobierał?

Nie. Otrzyma Pan od nas informację, że przysługuje Panu prawo do świadczenia przedemerytalnego do dnia, w którym osiągnie Pan podwyższony wiek emerytalny (chyba że Pana prawo ustanie przed tym dniem, np. z powodu nabycia prawa do emerytury, czy też prawa własności nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczających 2 ha przeliczeniowe).

W piśmie, które do Pana wyślemy, przedstawimy nowe zasady otrzymywania emerytury, które będą obowiązywały od 1 października 2017 r. Wyjaśnimy też, że może Pan złożyć wniosek o taką emeryturę po ukończeniu 65 lat.

Kiedy można złożyć wniosek o emeryturę nauczycielską

Chcę skorzystać z emerytury nauczycielskiej na podstawie Karty Nauczyciela. Słyszałam, że zmieniły się przepisy.

Ustawa, która obniża wiek emerytalny do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, wydłuża także możliwość przejścia na emeryturę nauczycielską przyznawaną bez względu na wiek osobom, które przed dniem jej wejścia w życie (przed 1 października 2017 r.) lub w określonym czasie po tym dniu ukończyły 60 lub 65 lat. Dotyczy to nauczycieli, którzy łącznie spełnią takie warunki:

- do 31 grudnia 2008 r. udowodnili co najmniej:
 - ▶ 30-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej co najmniej w połowie obowiązującego wymiaru zajęć lub
 - ▶ 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat zatrudnienia w szkolnictwie specjalnym co najmniej w połowie obowiązującego wymiaru zajęć (ten warunek dotyczy nauczycieli szkół, placówek i zakładów specjalnych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich),
 - przed 1 października 2017 r. nie osiągnęli podwyższonego wieku emerytalnego, ale ukończyli 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni) albo ukończą do 31 sierpnia 2018 r.,
 - rozwiążą na swój wniosek stosunek pracy albo stosunek ten rozwiąże się lub wygaśnie z przyczyn określonych w Karcie Nauczyciela (w art. 20 ust. 1, 5c i 7) m.in. z powodu całkowitej likwidacji szkoły, zmian organizacyjnych, przez które zmniejszy się liczba oddziałów w szkole,
 - nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego lub zgłoszą wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w tym funduszu, za naszym pośrednictwem, na dochody budżetu państwa,
 - złożą wniosek o emeryturę do 31 sierpnia 2018 r.
- Nauczyciele, którzy do 31 sierpnia 2018 r. nie ukończą obniżonego wieku emerytalnego, będą mogli uzyskać prawo do emerytury nauczycielskiej na ogólnych, obecnych warunkach, jeśli wystąpią z wnioskiem o to świadczenie przed ukończeniem 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni).